

Письменний Денис В'ячеславович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Юр'єв Д. С.,
старший викладач кафедри кримінального
процесу та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТЛУМАЧЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Поняття правопорушення в теорії держави і права є усталеним, і в науковій, і навчальній літературі відтворюються з невеликими термінологічними відмінностями однакові за своєю сутністю дефініції, засновані як на їхньому законодавчому визначенні, так і на наукових розробках. Так, правопорушення визначають як винне протиправне та суспільно небезпечне (шкідливе) діяння, вчинене деліктоздатним суб'єктом, що тягне за собою юридичну відповідальність [1–3].

Для формування визначення «правонарушення, що посягають на національну безпеку» необхідно звернутися до самого поняття «національна безпека» і тим загрозам, які становлять для неї небезпеку.

Проблема, на яку хотілося б звернути увагу, це недооцінка небезпеки цивільно-правових правопорушень, у тому числі і зловживання правом, як загроз національній безпеці, що багато в чому обумовлено і деяким перебільшенням «зокрема» всієї галузі права, її спрямованості на регулювання приватноправових відносин, які нібито не пов'язані з національною безпекою. Тим часом громадянське правове правопорушення, вчинене у сфері економічної діяльності, може виступати і як спосіб скоєння кримінально караного діяння.

Відзначаючи охорону приватних інтересів як пріоритет громадянського права, дослідниками регулярно «забувається», що учасниками громадянських правових відносин виступають і органи державної влади, та державні корпорації, та бюджетні організації.

Проблема полягає і в тому, що спеціальний облік цивільно-правових правопорушень, співставний з об'єктами національної безпеки, не ведеться.

Автор вважає цілком обґрунтованим та справедливим твердження, що в умовах воєнного стану можливі та допустимі обмеження права і свободи громадян, але тільки в тією мірою і на такий період, у яких в межах це необхідно для забезпечення оборони та безпеки держави [1].

Встановлення видових об'єктів злочинів проти основ національної безпеки України безпосередньо пов'язане із вирішенням усіляких проблем. Так, наприклад, такі елементи злочинів, як

об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона або суб'єкт безпосередньо знаходять свій прояв в ознаках суспільно небезпечного діяння, тоді як об'єкт таких злочинів виявляється у більшості випадків не відокремлено, не ізольовано від інших елементів, а процесі детального аналізу таких ознак у тому безпосередньому прояві.

Процес встановлення конкретної групи соціально значущих благ чи інтересів як видового об'єкта зазіхання вимагає дотримання цілого ряду правил. Так, наприклад, необхідно встановити, якому благу чи інтересу завдано найбільша шкода, який із зазначених інтересів представляється найважливішим тощо.

Подібна версія поділу таких злочинів на зазначені види видається вельми обгрунтованою, проте не є домінуючою. теорії вітчизняного кримінального права, що свідчать деякі варіанти систематизації таких злочинів, представлені відомими дослідниками.

З точки зору правозастосовної діяльності першочерговою є організація роботи з підвищення кваліфікації суб'єктів, які вже сьогодні працюють із наслідками збройного конфлікту в Україні, в тому числі, здійснюють досудове розслідування і судовий розгляд кримінальних справ [4].

Такі особливості передбачають не тільки специфіку збору та фіксації доказів, відмінності провадження за відсутності підозрюваного/обвинуваченого за процедурою *in absentia* [3], але й свідчать про необхідність консолідації зусиль держави та громадянського суспільства для підвищення ефективності роботи у відповідному напрямку. Зокрема, особи, які мають доступ, але не уповноважені на розслідування чи судовий розгляд кримінальних справ, можуть здійснювати збір, фіксацію доказів, надавати інформацію чи іншим чином сприяти притягненню до відповідальності винних осіб.

Для сприяння такої поведінки доцільним є проведення широкомасштабної інформаційної компанії з питань міжнародного гуманітарного права, міжнародних злочинів (в першу чергу – воєнних, оскільки саме вони вже криміналізовані в Україні), їх суб'єктів, об'єктивної сторони та об'єктів, контекстуального елементу, порядку збору та фіксації доказів, їх передачі компетентним суб'єктам національного рівня чи міжнародного. При цьому інформація повинна бути адресована як військовослужбовцям, так і пересічним громадянам, для чого вона повинна відповідати критеріям повноти, всебічності, доступності як з точки зору фізичного доступу, так і з точки зору використання термінів і понять.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131.
2. Михайленко В. Воєнні злочини в міжнародному праві: Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні: монографія / за заг. ред. А. П. Бушенка, М. М. Гнатовського. К.: РУМЕС, 2017. 592 с.

3. Вирок Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 01.06.2017 № 1-кп/243/484/2017 (категорія справи № 243/4702/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/66885637>.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#>

Попко Станіслав Васильович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Неклеса О. В.,
викладач кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ КРИМІНАЛЬНИМ АНАЛІЗОМ І ПІДРОЗДІЛАМИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Розгляд даного питання обумовлений швидким розкриттям злочинів та відповідним документуванням організованої злочинної діяльності. Потрібно порівняти два елементи – кримінальний аналіз та оперативно-розшукову діяльність та з'ясувати, як вони взаємодіють між собою. На сьогодні досить багато проблемних питань щодо кримінального аналізу та оперативно-розшукової діяльності, які потрібно дослідити та проаналізувати.

Перед початком розкриття теми потрібно з'ясувати визначення кримінального аналізу та оперативно-розшукової діяльності та направити подальший розгляд теми на взаємодію цих двох категорій.

Кримінальний аналіз – це розумово-аналітична діяльність працівників правоохоронних органів, що полягає у перевірці та оцінці інформації, її інтерпретації, встановленні зв'язків між даними, що отримуються у процесі розслідування та мають значення для кримінального провадження, з метою їх використання правоохоронними органами та судом, подальшого проведення оперативного й стратегічного аналізу [1].

Кримінальний аналіз допомагає ефективно знаходити інформацію та направляє думку співробітника, який займається розслідуванням кримінального провадження у правильну сторону. Від того як добре кримінальний аналітик буде працювати з інформацією буде залежити швидкість розслідування кримінального провадження.

Згідно статті 2 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних